

Kiadja: A FÖLDMIVELÉSÜGYI M. KIR. MINISZTERIUM
AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELENIK minden hó 1-én és 15-én.

Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.
Nemtagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K, fél évre 3 K

Szerkeszti: RÉPÁSSY MIKLÓS.

Szerkesztőség: Budapest, V. Üdnyök-utca 19. szám., IV. emelet.
A lapra vonatkozó mindennemű közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Hirdetéseket a lap számára a „Patria” r.-t. Budapest, Üllői-út 25. vez. fel.

TARTALOM: Halászati kataszter. Végh János. — A pontyok természetes élme tavakban. (fs.) (Folyt. és vége). — A Bodeni tó halászata 1914-ben. (K.) — A magyar halászat szakirodalmá. Dr. Vutskits György. (Folyt.) — Kérdések és feleletek. — Társulatok. Egyesületek. — Vegyesek. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

Halászati kataszter.

(Liptó megye halászati jogosultjai.)

Irta: Végh János.

A halászati kataszter alatt a halászati jogviszonyok tényleges állapotára (alanyi jogalap és tárgyi terjedelem) vonatkozó hiteles munkálatot, illetőleg ennek mindenkor változásait is feltüntető rendszeres nyilvántartást akarunk érteni. Bővebb megértés céljából mindenkéltől a kataszter fogalmát kívánom röviden előrebocsátani és megvilágítani.

A kataszter eredetileg fejadójegyzéket (capitastratum) jelentett, jelenleg pedig általában véve az állami adórendszer körében olyan hiteles munkálat, mely a hivatalosan megállapított adótárgyokról, adóalanyokról és az azokban előforduló változásokról mindenkor pontos feljegyzéseket tartalmaz elsősorban a földadó kivetése céljából. Ezeket a feljegyzéseket kiegészítik a kataszteri térképek, melyeken minden község belső területe és határa részletenként, a tényleges birtokállapot és művelési ágak szerint van feltüntetve, minden egyes parcella külön-külön kataszteri helyrajzi számával együtt.

A földadókataszternek két faja van: a hozadéki és értékkataszter. Az elsőnél az egyes birtoktestek tiszta jövedelmét állapítják meg s ennek az évi hozadéknak bizonyos százalékában (hazánkban 20%-ában) állapítják meg az adót, az értékkataszternél pedig az egyes birtokrészeknek pénzben kifejezett forgalmi értékét veszik az adókiivetés alapjául.

A földadó kiterjed az összes erdő- és mezőgazdaságilag hasznosítható területre; az adóköteles hozadék szempontjából figyelembe veendő művelési ágak a következők: szántóföld, kert, rét, szőlő, legelő, erdő és nádas. Nem tartoznak földadó alá egyebek között a gazdaságilag nem használható, állandóan vízzel borított területek, vízművekre szolgáló csatornák, avagy egyszerű belvízi csatornák stb., szóval a természetes

úton is benépesülő természetes halaszvizek sem. Ideiglenesen adómentesek egyebek között az olyan földterületek, a melyek az alaptörvény szerinti adókiivetéskor még földadó tárgyát nem képezték s utóbb csak rendkívüli költséggel váltak gazdaságilag használhatókká, ezen időponttól tizenöt évig; ide sorozhatók bizonyos esetekben a mesterségesen létesített halastavak is, nevezetesen, ha addig gazdaságilag teljesen hasznavehetetlen területen: pl. terméketlen régi vízmeder, mocsár, vakszék, vagy kopár szíkesen stb. létesültek.

A földadókataszterben nyilvántartandó változásokat a nyilvántartásra hivatott községi és állami közegek hivatalból végzik és ellenőrzik, esetleg felülvizsgálati úton is felügyelik.

A fentiek szerint a kataszteri nyilvántartás a mindenkor tényleges tulajdonjogi viszonyok feltüntetése mellett a mindenkor állami adóterheknek lehetőleg arányos és igazságos kivetéséhez van hivatva megadni a biztos törvényes alapot. Ez tehát az állami adórendszer kulcsa lévén, igen természetesen elsősorban a adóköteles hozadék szempontjából figyelembe jövő művelési ágak szerinti földterületek viszonyait tünteti fel a leghitelesebben. Legalább is ezekre esik a fősúly.

A mint már fennebb említettem, a természetes halászterületek: nevezetesen a folyó- és patakmedrek, földbe ásott vízmű és belvízi csatornák, állandóan vízzel borított mocsaras mélyedések, belvízmedenczék, le nem csapolható természetes régi tavak stb. — mint erdő- és mezőgazdaságilag nem használható területek — nem tartoznak földadó alá. Ennélfogva a kataszteri nyilvántartásnak gyakorlati célja szempontjából semmi jelentőséggel nem bírnak s így a nyilvántartásukra sem fordítatik különösebb gond. E tekintetben a halászati törvényünk sem intézkedik, legalább is nem rendel el a halászati jogok rendszeres nyilvántartását.

Igaz, hogy a régi halászati törvények már sok tekintetben elavultak, de az egyes külföldi államokban,

pl. Svájcban, Svédországban és Poroszországban életbe léptetett újabb törvények, a melyek pedig a modern szempontokat teljes mértékben érvényesítik, sem tartalmaznak a halászati kataszter felállítására vonatkozó rendelkezést. Ezzel szemben azonban pl. a német büntető-törvénykönyv tervezete az orvhalászatot vétségnek minősíti és halorzásért a pénzbüntetés mellett hat hónapig, sőt a hivatásosan iparszerűleg mesterkedő orvhalászoknál két évig terjedő fogságot is ígér, — azzal a határozott megokolással, hogy újabb időben a hal forgalmi köre és értéke s ennél fogva a halászat gazdasági jelentősége is óriási mértékben emelkedett.

Ma már a nyíltvízi (folyami és természetes tavi) halászat sikeres gyakorlása illetőleg a termelés fokozása kíméleti terek, ivótelepek, költőházak, nevelő tavak, hallétrák, stb. létesítését feltételezi, eme berendezések gondozása, a halellenségek pusztítása és a rendszeres felügyelet céljából megfelelő őrszemélyzet alkalmazásának, sőt gyakran a (tógazdaságban nevelt és körülményesen odaszállított halivadékkal való) mesterséges halásztás költsége terheli a természetes nyílt vizek halászati üzemét, főként a törvényes alapon szervezett halászati társulatok keretében.

Nem csekély gazdasági és magánjogi érdekek, illetőleg értékekről van tehát itt szó, minél fogva igazán megérdemelnék ezek a nagyfontosságú javak a rendszeres kataszteri nyilvántartást, nem adózási, hanem a jogrend szempontjából.

E tekintetben azonban a törvény határozott parancsa nélkül is céljt lehet érní; mint a hogy azt is el kell ismerni, hogy a törvényes rendelkezés sem mindenütt biztosítja feltétlenül a jogrendet azonnal. Igen jellemzőek erre a Szent-István koronája alá tartozó Magyar birodalom területi egységében mutatkozó különböző állapotok.

Nevezetesen a bizonyos belügyekben önkormányzati jogkörrel működő Horvát-Szlavon-Dalmát királyság területén a horvát-szlavonországi édesvízi halászatról szóló 1906. évi április 6-iki törvény 3. §-a szerint: Az édesvízi halászati jogok külön halászati kataszterbe iktatandók be, a mely a horvát-szlavon-dalmát kir. országos kormány belügyi osztályánál vezetetik. Ugyanezen törvény 4. §-a szerint: Minden jogosult tartozik halászati jogát, annak különbeni elvesztésének terhe alatt, a jelen törvény hatályba lépésétől számított két év alatt a horvát-szlavon-dalmát kir. országos kormány belügyi osztályánál bejelenteni a halászati kataszterbe való beiktatás céljából.

Az 5. § szerint: A mennyiben e törvény 4. §-ában megállapított határidőn belül valamely víznek a kataszterbe való beiktatása iránt a jogosult a bejelentést elmulasztaná, a halászati kataszterbe — ha kívánja — a halászati jognak a tényleges birtokosa iktatandó be, ha legalább tíz évi folytonos birtoklásra hivatkozhatik. Ez a kívánság a jelen törvény 4. §-ában megállapított kétévi határidőnek a lejárta után csak egy éven belül jelenthető be a horvát-szlavon-dalmát kir. országos kormánynál.

A 6. § szerint: Ha a jelen törvény 4. és 5. §-aiban megállapított határidők elmúltával senki sem kérte valamely víznek a halászati kataszterbe való iktatását, halászati jogosultként az a közigazgatási község iktatandó be hivatalból a halászati kataszterbe, a melynek határában az illető víz elterül vagy folyik. A 4. és 5. §-okban megállapított határidők elmulasztása esetén az előbbi állapot visszaállításának nincs többé helye.

Mindezek igen üdvös, igen világos és igen szép rendelkezések, a miknek következtében 3 év alatt, a tör-

vényben szigorúan megszabott bejelentési határidőket számítva tehát, legkésőbb már 1909-ben véglegesen tisztázott jogállapotnak kellett volna megteremtődnie. Mégis a Magyarország és Horvát-Szlavonországek közötti Dráva és Duna folyamszakaszokon, körülbelül 400—450 kilométer hosszban, éppen a horvát-szlavonországi halászati kataszter befejezetlensége miatt nem lehet a határos mederrészekben a halászatot egységes elvek szerint szabályozni.

Ezzel szemben a szoros értelemben vett Magyarországon a halászatról szóló 1888. évi XIX. t.-cz. alapján teljesen megnyugtató módon tisztázottnak tekinthetők a halászati jogviszonyok, a mennyiben eddigelé már 107 helyen, a halászati szempontból legértékesebb vizeken, összesen mintegy 301,000 kat. holdnyi nyílt vízterületen fejeződött be a társulatok alakítására irányuló hatósági eljárás és állított össze a hiteles érdekeltségi kimutatás. Az ország többi részein is többnyire folyamatban van már a hatósági eljárás és a jogosultságok tisztázása.

Hogy azonban ez sem kis munka, annak jellemzésére megkísérlem vázlatosan rávilágítani a hazai halászati jogviszonyokra, illetőleg az érdekeltségi kimutatások összeállításához felhasználható adatok természetére és eredetére.

A halászat joga általában véve az 1888. évi XIX. t.-cz. 1. §-a szerint a földtulajdon elválaszthatatlan tartozéka és a meder tulajdonosát illeti meg. A halászati törvény 1. §-ában foglalt rendelkezés pedig a vízjogról szóló 1885. évi XXIII. t.-cz. 4. §-ában foglaltakon alapszik, mely szerint a vizek partja és medre a parti birtokos tulajdona és parti birtoknak elvájaszthatatlan alkotórésze, mert a vizek partja tényleg a part mellett fekvő telek természetes folytatása és maga a meder a partnak természetes kiegészítője. Átellenes parti birtokoknál a meder középvonala a birtokhatár mindaddig, míg a határ térképezés és telekkönyvezés által meg nem állapított, mely időponttól kezdve már a telekkönyvi állapot az irányadó és bírósági eljárásnál perdöntő. Természetes iszapolások és a mederben támadt szigetetek a parti birtok növedékei. A sziget tulajdonjogi hovatartozását a meder középvonala dönti el, mely szerint a sziget esetleges megosztásának aránya és módja is adva van az átellenes parti birtokosok között. A miatt azonban, hogy a folyók és hordalékos patakok medrüket folyton változtatják, nevezetesen, a míg egyik helyen elmoszák, addig a másik helyen feltöltik, meglehetősen nehézkesé válik a valódi tulajdonos kipuhatólása.

A meder alatt azon terület értendő, melyet a folyó, vagy patak közönséges árvizei elborítanak. A telekkönyvi betétek szerkesztéséről szóló törvények szerint a folyók vizei által elfoglalt területek (a parti birtoktól elválasztva, különállóan), sem magánforgalom, sem telekkönyvezés tárgyát nem képezik.

A folyók és tavak természetes mederterülete úgyszintén az ezekkel összefüggő állandóan vízzel borított területek kiterjedése általában véve a kataszteri birtok-ívekben és községi földkönyvekben található meg, de csak oly helyeken van számszerűleg is pontosan feltüntetve, a hol újabb kataszteri felmérések történtek; ellenben a régi kataszterben a mederterület vagy teljesen hiányzik, vagy sok esetben a parti birtokrészekkel együtt szerepel, a mikor a halászterület nagysága csak közelítő becsléssel, esetleg a kataszteri és tagosítási térképekről való leméréssel, avagy újabb műszaki felmérés alapján állapítható meg. A hegyi patakoknál

pedig, a melyek rendezett viszonyok mellett különösen sporthorgászat és ránkászat szempontjából nagyon értékes vizek szoktak lenni, csak igen kivételesen találunk némileg is elfogadható adatokat, hanem rendszerint csupán a hosszak (öl, kilométer, méter, lépés) szerinti megközelítő becslésre vagyunk utalva a többé-kevésbé megbízható vázlatos helyszínrajzok vagy katonai térképek alapján, esetleg a helyszínén eszközölt közvetlen mérésekkel is.

A nyilvántartást megnehezíti még az is, hogy a *halászati jogosultság nem feltétlen tartozéka a földtulajdonnak*, hanem a törvény 3. §-a értelmében a földtulajdontól elválasztva, tehát *idegen mederterületeken* is gyakorolható, ha ezen jogosultságot a törvény 1889. évi május 1-i életbeléptetése alkalmával a halászati jogot igénylő érdekeltek legkésőbb 1890. évi április 30-ig szabályszerűen bejelentették s az ennek alapján lefolytatott hivatalos eljárás során beigazolták.

A jogosultság kimutatására és *igazolására kellő alapul szolgált*: a földesúri jog, a halászati regále, a Canonica visitatio, továbbá jogerős bírói ítélet, avagy a törvény életbelépte előtt kötött magánjogi szerződés, illetőleg a régi gyakorlat alapjául szolgáló magánjegyzés; de minden jogi bizonytalanságnak elejét veendő, az igazoláshoz elegendő volt az is, ha a húszévi zavartalanul és megszakítás nélkül való békés birtoklás, tehát a tényleges gyakorlat húszévi folytonossága az igénylő részéről bizonyított.

A kisebb királyi haszonvételek (italmérés, malom-, rév- és halászati jog) kizárólag a volt földesurakat illeték a Tripartitum Verbóczy I. rész, 24. szakasz 8. pontja, illetőleg a 87. szakasz 2. és 4. pontja, továbbá a III. rész, 16. szakasz 1. pontjában foglalt intézkedések szerint. Az ezekre vonatkozó 1615. évi összeírás és 1650. évi törvény után az utolsó úrbéres conscriptio 1819. és 1820. években lett foganatosítva. Az 1854. évi június hó 21-én kelt bir. trv. I. 151. sz. legfelsőbb úrbéri patens, illetőleg ősiségi nyílt parancs 33. §-ában foglalt világos intézkedések szerint a kisebb királyi haszonvételek, tehát a halászati jog is meghagyták a régi alapon, azaz továbbra is fenntartattak az 1848 előtti törvényes viszonyok, illetőleg a gyakorlat alapjául szolgáló szokásjog érvényben maradt addig, a míg ez a kérdés a törvényhozás által rendeztetni nem fog. Ez aztán 1888. évben csakugyan meg is történt.

A fentiek alapján valamely község határán átfolyó vizeken a földesúri jogon igényelt halászati jogosultság igazolásához nem volt elegendő az illető községben fennállott földesúri minőség beigazolása, hanem perrendszerűleg bizonyítandó volt az is, hogy a kérdéses terület kizárólagosan az igénylő tulajdona volt, tehát kincstári, városi vagy allodialis földesúri birtok volt, azaz a volt úrbéreseknél törvényes intézkedések által átadott terület volt. (Folyt. köv.)

A pontyok természetes élelme tavakban.

(Folyt. és vége.)

(fs.) Kétségtelen, ha hiányzik a főtáplálék, akkor minden békés természetű hal hozzányul a planktonhoz is, kiváltképpen, ha az bőven kínálkozik számára. Igen ám, de ha azt kutatjuk, miből él a hal, akkor azt kell megállapítani, hogy melyik az a táplálék, a melyiket az illető halfaj a többi fölé helyez, nyilván, mert ettől fejlődik legjobban.

Hogy általánosságban a plankton nem lehet nagyértékű haltáplálék, az abból is kiderül, hogy az igazi plankton-

fogyasztó halak mindig aprók maradnak. Ilyen például a kűsz, a kis maréna stb. Ama fajtákhoz tartozók közül pedig, a melyek úgy lebegő, mint fenék- vagy parti táplálékot is fogyasztanak, azok, a melyek főleg lebegő kosztot tartják fenn magukat, mindig sokkal kisebbek maradnak, mint azok, a melyek inkább az utóbbi táplálékot használják. A gyakorló biológusnak vajmi gyakran van alkalmja meggyőződni arról, hogy egyes, a normálnál kisebb fejlettséget láttató halaknál, éppen az említett körülményben van az elmaradottság oka.

Ívadéktermeléssel foglalkozó pontytenyésztők előtt ismeretes a pontyivadék egyenlőtlen fejlődése. Nos beható kutatások alapján megállapítást nyert, hogy az ivadék nagysága kapcsolatos az általa fogyasztott élőállatok nagyságával, mert a parányi állatokat fogyasztó ivadék apró marad, míg a fejlettebb állatokból élő rész jól fejlődik. Ez a jelenség, úgy látszik, valamennyi halfajtára találó. Ebben leli magyarázatát egyebek között az is, hogy a szélesfejű ángolna jobban növekszik, mint a hegyesfejű. Így van ez a csukaivadéknál is, a mennyiben ezeknél határozottan kimutatható, hogy kizárólag bolharákokra és más eféle parányi állatokra utalt ivadék jóval apróbb marad, azzal szemben, mely nagyobb falatokhoz is juthat. Kitészik ezekből, hogy a mikor valamely halfajta legfőbb élelmének megállapítása forog szóban, nem elég csak egyes tavak vagy tógazdaságok vizsgálatából vonható következtetésekre támaszkodni, hanem azt tanulmányozni kell a legkülönbözőbb vizekben, úgy a kifejezetten sovány, mint kövér vizekben, természetes és mesterséges tavakban, szóval a legkülönbözőbb körülmények között levő vizekben, a mint ezt *Schiemenz* a pontyok táplálékára vonatkozólag tényleg megtette.

Úgy mint a természetes vizeknél, a halas tavakat illetőleg is vannak jó, közepes, vagy gyenge minőségű tavak. Némely tó bővelkedik úgy lebegő, mint parti és fenéktáplálékban, másokban viszont vagy az egyik, vagy a másik hiányzik ezek közül; ismét másokban ugyancsak nehéz bármit is kimutatni. Érthető tehát, hogy a ponty miért táplálkozik egyes tavakban elütően s hogy miért fogyaszt egyik tóban főleg lebegő kosztot, másokban pedig parti vagy fenékállatokat. A különböző nézetek ennyiben jogosultnak is tekinthetők. Mindamelllett azok helytállóknak még sem fogadhatók el egészen. A táplálék megítélésénél a természetes vizeknél kínálkozó tapasztalatokból kell kiindulni, aztán a jó minőségű tavakat és csak utolsó sorban lehet a gyenge minőségű tavakat figyelembe venni, mint a hol a ponty nem válogathat táplálék dolgában tetszése szerint, hanem azt fogyasztja, a mi éppen számára kínálkozik. Természetes azonban, hogy éppen emiatt nem is lehet az itt kínálkozó tanulságokból számára szabályt felállítani.

Am ha a természetes tavaknál kínálkozó tapasztalatokból indulunk ki, azt mondhatjuk, hogy ezeknél táplálkozás dolgában a ponty legközelebb áll a vörösszárnyú keszeg és a czompó életmódjához. Ránézve is a giliszták és a dalosszunyog álczái szolgáltatják leginkább a táplálékot, míg lebegőt csak akkor szed magához, ha egyebet nem kaphat. Ezen alapul a mélységhez való kötöttsége és az ilyen tavakban való nehéz foghatása. A mesterséges halastavakban, tudvalevőleg nem lehet mélységről szó s azok, mint egészben partizónához tartozók, más viszonyokat nyújtanak. A ponty ugyan itt is, ha nem is teljesen, a vörösszárnyúval hasonló életmódot folytat, a mennyiben legfőképpen ugyancsak gilisztákkal és rovarálczákkal táplálkozik.

A taviponty tápláléka ezek szerint legfőképpen *parti és fenéklakó állatkákból* áll, a melyek között legelső helyen a reszketőlégy (Chironomus) vörös álczái szerepelnek, a melyek többnyire a fenéken, zsengebb korban pedig a vizinövényeken élnek, a hol őket, a néhány napos pontyivadék is már keresi és falja. Aztán a talajban élő sörtésférgek veendőik figyelembe, mint a melyeket a pontyok a fenéken oly hevesen kutatnak és falnak, hogy miattuk valósággal üregeket vájnak a talajba. Majd a lencserákok (alonidák) és a kérészek álczái, ezek mellett továbbá a tegzes legyek, a vízi poloskák, borsókgagylók s egyéb hasonló állatkák szerepelnek a pontyok legkedveltebb táplálékaként. Csak, ha ilyenek nem akadnak, akkor kerül a sor a lebegő táplálékra, a minőt azonban közbe, ha véletlenül a ponty szája elé kerül, valószínűleg szintén elnyel. Sőt az igazság érdekében megemlíthető az is, hogy a Corethrának a lebegő táplálék fogalma alá eső lárváját még szívesen is fogadja. Eme szerves lény a tavakban ugyanis kifejezetten lebegő tápláléknak tekinthető, de nem a nagy természetes állóvizekben. Ez utóbbiakban ugyanis függetlenül a víz mélységétől, mindig a fenék közelében, afölött tartózkodik s így az ott legelő halak közül a keszeg, a ponty és az ángolna szívesen élnek velük. Ámde mert a mesterséges tavak nagyon sekélyek, az említett lárva szokásos tartózkodása mellett könnyen a vízszínre kerül s ott néha oly tömegekben mutatkozik, hogy szinte kézzel gyűjthető. Vele szemben a ponty azért tesz kivételt, mert elég nagyra nő; hossza eléri az 1 cm.-t. Mondanunk sem kell, hogy ez a lárvá csakis olyan tavakban jut szerephez, a hol tömegesebben él. Egyéb részletektől ezúttal eltekinthetünk, két fontosabbnak látszó körülmény kivételével.

Az egyik abban áll, hogy a pontyivadék, főleg az egyenyaras, de részben még a kétnyaras is, feltűnően kap a levegőbeli rovarok után, vagyis amaz állatokért, a melyek egy vagy más okból a levegőből hullanak a víztükrére. Ebbeli hajlamuk egyezik a két és hároméves keszegével, a paduczéval, a pisztrángéval és több más halféleségével. Egészen annyira élénk és kifejlődött a pontyivadék eme hajlama, hogy azok gyomortartalmának a vizsgálatából szinte az illető rovarfélék rajzási időszakát lehet megállapítani.

A második kérdés pedig abban áll, hogy a ponty mennyiben fogyaszt természetes növényi táplálékot? Hiszen vannak, a kik azt állították, hogy a ponty, ha korosabb, valamint a nyarat követő hűvösebb évszakban keményítőtartalmú táplálékot igényel. *Schiemenz* szerint ez az állítás egyáltalán nem helytálló a természetes tavakban élő pontyokra nézve, mert ezek bármely korban, és bármely évszakban, kifejezetten állatfogyasztók. Állítását még a jó tavakra nézve is vonatkoztatjam s a mennyiben a ponty itt is szed magába algákat, azt nem egyébért teszi, mint azért, hogy a rajtok élő állatkáknak jusson birtokába. Ugyanígy jár el a pisztráng is; ezeknek a gyomra néha puffadásig tele van fonalgákkal s ennek dacára senki sem tartja a pisztrángot fonalgákból élő halmnak. Igenis lenyelik ezt a növényt, mert hijjával vannak olyan szervnek, a melyeknek segítségével az algákra esett húsfallatokat, avagy ott települt szűnyogálczákat másként megszerezhetnék.

Mindamellett éppen nem lehet azt állítani, mintha a fonalgák tömege haszon nélkül való ballasztot jelentene a pontyra nézve. Ellenkezőleg feltehető, hogy azokat az állat táplálkozásánál ki is használja. Erre enged következtetni például az olyan sérült ponty tűrhető fejlődése, a melyeknek a szája a sérülés folytán

összeforrt s az állat a szilványok között behatoló fonalgákból táplálkozik.

A mi ama növényi magvakat illeti, a melyekkel a nyár végén találkozhatunk a ponty emésztőszerveiben, összehasonlító kutatásaim alapján arról győződtem meg, hogy azokat az állatok minden valószínűség szerint, sajátosságuk miatt, rovaroknak avagy ezek álczájának vélve szedték magukba.

Eme fejtegetésekből az derül ki, hogy a tógazdára nézve a tavak trágyázásának és kezelésének akként való végzése lényeges, a mi által főleg a parti és a fenék táplálék, ezek között is legfőképpen a nagyobb állatok szaporítása biztosítható, mint a különböző szűnyogfajták álczái, ivadéktavakban pedig a levegőbeli rovaroké. A trágya minőségét illetőleg kivált a közönséges istállótrágya bizonyult hasznosnak, a melyet legcélszerűbb a parton, illetve a vízben kupaczkokba rakva akként elosztani, hogy minden egyes kupac a víz fölé nyúljon. Megemlíthető, hogy természetés vizeknél a némileg alkalikus tartalmú, konyhából eredő mosogató, illetve mosókonyhából származó szappanos vizeket tapasztaltam olyannak, mely a közvízben nagyban vonzotta a szűnyogféléket. A kinek tehát módjában áll ilyen vizeket tavába vezetni, ne mulassza el az alkalmat kihasználni.

Hogy másféle trágyások mennyiben szolgálják ezt a célt, azt a jövő lesz hivatva megállapítani. Ajánlatos azonban a kísérleti tavakban folyó próbák eredményét bevárni, mielőtt eme drága sóknak derüre-borúra való kiszórását célba vennénk.

Bizonyos azonban, hogy némely alkalommal a természetes trágya alkalmazásával sem érhetünk célt. Hiszen például ha valamely vidéken hijjával vagyunk a szűnyogoknak, nyilvánvaló, hogy őket lehetetlen a tavakhoz édesgetni. Ilyen esetben alig tehetünk mást, mint a tavat megfelelő kezelés útján másfajta állatvilág termelésére alkalmassá tenni. Nevezetesen okvetlenül szükséges lesz a tavat az elgazosodástól megoltalmazni, mert a tóban csak gyér növényzet foglalhat helyet. A szokásos keményebb flóra közül a nád, kákasurló stb. sokkal kevésbé alkalmas a levegőbeli rovarok vonzására, mint virágban gazdag növények. Ez utóbbiaknak főleg a növendékhalak befogadására szolgáló tavakban való szaporítását, úgy a pontyos, mint a pisztrángos gazdaságokban a legmelegebben ajánlható.

Ha a nagyobb falatot nyújtó táplálékot nem tudnánk tömegesebben termelni és tehát lebegő táplálékkal kellene beérnünk, tanácsos a tavat mentől árnyékmentesebben tartani és már eleve legalább 1—1½ m. mélységűnek készíteni. Ezáltal ugyanis a természetes tóhoz lesz hasonlónak, ahol tehát a lebegő táplálék rendszerint bővebben kínálkozik.

Továbbá a durvább természetes haltáplálék szaporítása végett ajánlatos a tavakban még némi áramlást is előidézni, mert mint a természetes vizekben megállapítható, az termékenyítőleg hat. Ezeket szem előtt tartva, nincsen kizárva annak a lehetősége sem, hogy a tavakra vonatkozólag vallott ama nézet, mely szerint a víz bennök lehetőleg stagnálandónak hagyandó, alaposan meg fog változni. Mondanunk sem kell, hogy az áramlás lehetősége megfelelő élővíz bírásához van kötve. A víz áramlása egyelőre mellőzhető az ivadéknövelő tavaknál, mivel a tó lankás volta mellett, a nyugodt és stagnáló víz oly hőfokra emelhető, mely a szerves állati élet kifejlődésére felette alkalmas és kedvező. Következésképpen az lesz tehát, hogy június végén, vagy július elején a rovarálczák tömegesen szolgáltatják a kész rovarokat s mint ilyenek szárnyrakelhetnek,

a parányi rákocskák pedig befejezhetik létük körforgását, téli petéket raknak, aztán részben elhálnak s számuk szerfelett megapad. Nos, az ilyen tavak a nyár elején óriási táplálékmenyiséget szolgáltatnak, ellenben június végére már kiürülnek, vagy legalább is táplálékban szegényenyé válnak. A tógazda azt hiszi, hogy tavát az állatok kiélték; ám ez a feltevés a fentiek szerint téves.

Nagy hizlaltavakban nem lehet a parányi állatvilágot ekként szaporítani. De gazdasági szempontból nem is igyekszünk ezt tenni, azon okból, mert nem áll módunkban a halanyagot áthelyezni, úgy a mint Dubicsféle eljárás szerint az ivadékkal szokásos. Az ilyen tavakban a fejlődés egészbenvéve sokkal lassúbb tempóban folyik, kivált ha még a tavat lecsapolni sem lehet; a rovarok álczái áttelelnek s csak a következő év nyarán kelnek ki s a cladocerák téli petéiket lerakva, csakis a nyár végén tűnnek el.

A természetes haltáplálék szaporítását illetőleg különösen hathatós eszközt jelent a szarvasmarháknak a tavakban való delettetése. Természetesen csakis olyan tavakra gondolunk, a melyeknek alakulata a marhák járását a tóra nézve veszélytelenné teszi. Halászati nézőpontból valósággal sajnálni kell, hogy ez a szokás a multhoz képest visszafejlődött. Két nevezetes előny fakad ebből a tóra. Egyrészt a marha eszi avagy letapossa a vízínövényeket, vagyis a tógazda megszabadul ama növényzettől, mely a partokon települt és nagyban tenyésző parányi állati élet fejlődését hátráltatja; másrészt pedig az állat közvetlenül trágyázza a tavat, de javítja azzal is, hogy a feneket járásával mintegy átgyúrja s azzal folyton új réteget juttat a vízzel érintkezésbe.

A széljárásra való tekintettel czélszerű azt is megemlíteni, hogy a szarvasmarhákat ne a tavak északkeleti sarkán hajtassuk a tóba, miután ez a része különben is erősebben van kitéve a szél támadásának s így a marhahajtás a töltések biztonságát csökkentené.

A Bódeni tó halászata 1914-ben.

A természetes vizek között az álló vizek, tavak, egyéges voltak mellett leginkább alkalmasak a belterjes halászati kihasználásra. Ennek a belterjes kihasználásnak alapfeltétele a pontos adatgyűjtés, legfőképpen a fogási eredményeket illetőleg, tulajdonképp a pontos könyvvezetés éppúgy, mint a mesterséges viszonyok között létesített tógazdaságoknál.

Nálunk pl. a *Balatonra* ez az előfeltétel, mióta halászati üzeme egységes kezelésbe került, legalább az évi fogás pontos kimutatását illetőleg, megvan.

De meg lehet ezt még sokkal bonyolultabb politikai és jogviszonyok között is valósítani, a mint azt a *Bódeni tó* példája mutatja, a mely három ország határa között terül el.

E tekintetben tulajdonképpen Németország tette meg a kezdeményező lépéseket a Bódeni tó (felső tó, alsó tó és rajnai határszakasz Steintől Baselig) fogási eredményeinek felvételével. A berlini császári statisztikai hivatal által a Bódeni tó halászati eredményeinek vizsgálata és kimutatása tárgyában kiadott szabályrendelet 1909. évi január 1-én lépett életbe. Az ezen időponttól elért eredmények a német birodalom negyedévenként megjelentő statisztikai füzetekben (Vierteljahrshefte zur Statistik des Deutschen Reiches) láttak napvilágot. Kezdetől fogva tisztában kellett azzal lenni, hogy ezek a

vizsgálatok, bármennyire is érdekesek voltak maguk az eredmények, mindaddig míg a többi parti állam, ú. m. Ausztria és Svájc is, saját területükön nem járulnak hozzá a Bódeni tó halászati eredményeinek teljes statisztikai művéhez, csak töredékek maradnak.

Az a kívánság, hogy ez mielőbb és pedig lehetőleg egységes alapelvek-szerint megtörténjék, az utóbbi években a Bódeni tó halászata ügyében tartott nemzetközi értekezleteken ismételtén kifejezésre jutott. Ezek a törekvések nem is maradtak eredmény nélkül, a mennyiben 1913. évi július 1. óta Ausztria, 1914. évi január 1. óta Svájc is vezeti ezt a halászati statisztikát. A svájci belügyi osztály felkérésére Szt.-Gallen és Thurgau kantonok késznek nyilatkoztak a szükséges szabályrendelet kiadni és a kantoni halászati felügyelőket azok végrehajtásával megbízni. A svájci belügyi osztály a szükséges nyomtatványokat a kantonok rendelkezésére is bocsátotta.

Mindenki, a kinek halászati iparigazolványa van, *tartozik a napi zsákmányt lelkiismeretesen bevezetni* a kézhez kapott nyomtatványba, a halászati felügyelőknak pedig kötelességük az ellenőrzést gyakorolni. A kitöltött nyomtatványok havonta összegyűjtetnek és legkésőbb a következő hónap 8-áig az erdészeti, vadászati és halászati felügyelőséghez benyújtandók, a hol az anyagot összeállítják és feldolgozzák, az eredményeket pedig időszakonként összevonva közzéteszik. A svájci statisztika felőleli az Obersee-t és Untersee-t, míg a stein-baseli Rajna-szakaszra nem terjed ki; hasonlóképp eltekintettek Svájcban a Bódeni tó sporthalászainak fogási eredményeitől is, úgy hogy a statisztika, anélkül, hogy ezzel a gazdasági végcél értékét befolyásolnák, kizárólag az iparszerűen foglalkozó svájci halászokra, azaz a szt.-galleni és thurgauai halászati iparigazolványok tulajdonosai által fogott halakra vonatkozik.

Az első, 1914. év eredményeit *dr. Surbeck* svájci állami halászati felügyelő közli a „Schweizer Fischerei Zeitung“ mult évi kötetében azzal a megjegyzéssel, hogy végkövetkeztetéseket levonni azokból egyelőre még azért sem lehet, mert sajnálatos módon éppen 1914. évben tört ki a rettenetes világháború, mely bizony nem maradt hatás nélkül sem a halfogások eredményére, sem a halárokra, stb.-re sem. Mégis rendkívül érdekesek ezek a számok s bizonyára érdekelni fogják olvasóinkat is, ha azokat részletesen közöljük. Vegyük sorra az egyes országokra vonatkozó adatokat.

A Bódeni tó svájci részének halászatát az 1914. évben a túloldali táblázat mutatja.

Ezen táblázatból világosan megállapítható, hogy az Obersee-halászok tulajdonképpeni főhala a *kék maréna* (*Coregenus Wartmanni*). Az ebből a halfajból kifogott mennyiség értéke 1914-ben 136,849 frankra rúgott, a mi a Bódeni tó egész svájci részéből kifogott halak értékének 58·7⁰/₀-a, magából az Unterseeből fogott halak értékének pedig 77·7⁰/₀-a. Hasonló nagy szerepet játszik az Unterseeben a *kék maréna* egyik válfaja, a *Coregenus macropthalmus*, melyből 20,520 frank értékű került ki, a mi kereken 36⁰/₀-a az Unterseeből kifogott halak egész értékének. E mellett kétségtelenül nagy jelentősége van a *csukának* is; magában az Unterseeben több mint háromszor annyi csukát fogtak, mint az Oberseeben. Az Unterseeben fogott csukák értéke 16,337 fr., tehát 28·6⁰/₀-a az itt fogott halak értékének. A fehér marénák és csukák tehát az Unterseeben fogott halak értékének 64·6⁰/₀-át adják. A kék és fehér marénák, valamint a csukákkal szemben a többi halfaj messze hátramarad, kivéve még a *tavi pisztrángot* (*Trutta*

A Bódeni tó svájci részében az 1914. évben fogott halak.

H a l f a j o k	Obersee		Untersee		Összesen		1 kg. halhús átlagos ér- téke fr.-ban
	kg.	fr.	kg.	fr.	kg.	fr.	
<i>Marénák:</i>							
Coregenus Wartmanni	69,848	136,833	12	16	69,860	136,849	1·96
Coregenus Macrophthalmus	4,578	6,056	16,128	20,520	20,706	26,576	1·28
Coregenus fera	5,056	6,889	1,191	1,659	6,255	8,548	1·37
Coregenus Marena	12	17	—	—	12	17	1·41
Coregenus hiemalis	832	1,170	11	16	843	1,186	1·40
<i>Pisztrángok:</i>							
Patak- és folyópisztráng	2	5	1	4	3	9	3·00
Tengeri pisztráng	3,051	9,735	1,059	3,297	4,110	13,032	3·17
Szivárványos pisztráng	1	2	1	2	2	4	2·00
Saibling	67	148	1	4	68	152	2·23
Pérhal	41	78	720	1,374	761	1,452	1·91
<i>Más halak:</i>							
Menyhal	80	135	1,392	2,473	1,472	2,608	1·79
Csuka	2,824	5,110	9,603	16,337	12,427	21,447	1·72
Fogassüllő	18	32	—	—	18	32	1·77
Sügérfélék	3,586	3,216	5,123	5,009	8,709	8,225	0·95
Ponty	902	954	413	413	1,315	1,367	1·04
Keszegfélék	6,218	3,351	755	423	6,973	3,774	0·54
Czompó	138	144	338	400	476	544	1·14
Márna	6	4	590	586	596	590	0·99
Féherhalak	4,401	1,998	5,864	2,884	10,265	4,882	0·48
Angolna	41	68	804	1,336	845	1,404	1·66
Harcsa	16	25	31	42	47	67	1·42
Egyéb halak	306	154	496	242	802	396	0·49
Összesen	102,024	176,112	44,541	57,049	146,565	233,161	1·59

lacustris), mely ugyan mennyisége szerint az alábbi táblázatban csak a 8. helyen, értéke szerint azonban (13,032 frank a fogott halak értékének 5·6%-val) a 4. helyen szerepel.

Dr. Surbeck az előbbi táblázat adatait az egyes halfajok jelentősége szempontjából a következőképp állítja össze:

A Bódeni tó svájci részében az 1914. évben fogott halak csoportosítása.

a) Mennyiség szerint:	b) Érték szerint:	c) 1 kg. halhús átlagos értéke szerint:
1. Kék maréna (Coregenus Wartmanni)	1. Kék maréna	1. Tavi pisztráng
2. Coregenus Macrophthalmus	2. Coregenus macrophthalmus	2. Sebespisztráng
3. Csuka (Esox lucius)	3. Csuka	3. Saibling
4. Féher halak	4. Tavi pisztráng	4. Szivárványos pisztráng
5. Sügérfélék (Percidae)	5. Féher maréna	5. Kék maréna
6. Keszegfélék (Abramis)	6. Sügérfélék	6. Pérhal
7. Féher maréna (Coregenus fera)	7. Féherhalak	7. Menyhal
8. Tavi pisztráng (Trutta lacustris)	8. Keszegfélék	8. Fogassüllő
9. Menyhal (Lota vulgaris)	9. Menyhal	9. Csuka
10. Ponty (Cyprinus carpio)	10. Pérhal	10. Angolna
11. Angolna (Anguilla vulgaris)	11. Angolna	11. Harcsa
12. Kilch (Coregenus hiemalis)	12. Ponty	12. Köz. maréna

13. Egyéb halak	13. Kilch	13. Kilch
14. Pérhal (Thymallus vulgaris)	14. Márna	14. Féher maréna
15. Márna (Barbus)	15. Czompó	15. Coregenus macrophthalmus
16. Czompó (Tinca vulgaris)	16. Egyéb halak	16. Czompó
17. Saibling (Salmo salvelinus)	17. Saibling	17. Ponty
18. Harcsa (Lilurus glauis)	18. Harcsa	18. Márna
19. Fogassüllő (Lucioperca)	19. Fogassüllő	19. Sügérfélék
20. Közönséges Maréna (Coregenus Maraena)	20. Köz. maréna	20. Keszegfélék
21. Sebespisztráng (Trutta fario)	21. Sebespisztráng	21. Egyéb halak
22. Szivárványos pisztráng (Trutta iridea)	22. Szivárványos pisztráng	22. Féher halak

Mindenekelőtt megállapítja, hogy az értékesebb hal aránylag igen kevés, kivéve a tavi pisztrángot. Megállapítja továbbá, hogy az említett marénák (Coregenus Wartmanni, Macrophthalmus és Fera) és a csuka milliód ivadékainak kihelyezése a megfelelő eredménnyel járt. Ez tehát a jövőben is folytatandó; viszont azonban a saibling, a szivárványos pisztráng, a közönséges maréna, a fogassüllő sok ezer frank költséggel járó betelepítése nem vezetett a kívánt eredményre. A most felsorolt 4 halfaj a svájci halászatot iparszerűen űző halászoknak az elmúlt 1914. évben csak csekély

205 frankot jövedelmezett s az eddig közzétett német statisztikai adatokból következtetve, a többi parti államban sem kedvezőbbek a viszonyok.

Dr. Surbeck összeállítja aztán a Bódeni tó svájci részének havi fogási eredményeit, mennyiség és súly szerint, a halászatnál résztvevő halászok számának feltüntetésével és kiszámítja, mennyi 1 kg. halhús átlagos értéke:

Obersee.

a) Szt.-galleni rész.

Hónap	Halak kg.-ban	Érték fr.-ban	Résztvevő halászok	1 kg. halhús átlagos értéke
Január	243	182	7	0.75
Február	537	658	9	1.22
Márczius	371	513	11	1.38
Április	932	1983	16	2.12
Május	3611	6593	17	1.83
Június	5881	8082	22	1.36
Július	4769	7347	20	1.54
Augusztus	1940	2813	16	1.45
Szeptember	2421	3133	14	1.29
Október	2445	2983	16	1.22
November	1205	1653	15	1.37
Deczember	4242	5783	16	1.36

1914. évben 28597 41723 — 1.46

b) Thurgau-i rész.

Hónap	Halak kg.-ban	Érték fr.-ban	Résztvevő halászok	1 kg. halhús átlagos értéke
Január	618	653	25	1.06
Február	695	739	26	1.06
Márczius	1,205	1,556	28	1.29
Április	2,151	3,905	36	1.81
Május	8,008	15,489	57	1.93
Június	12,717	27,238	71	2.14
Július	9,517	27,719	64	2.91
Augusztus	7,324	11,734	45	1.62
Szeptember	7,364	11,325	50	1.54
Október	6,319	9,583	46	1.51
November	4,928	6,822	44	1.38
Deczember	12,581	17,626	48	1.40

1914. évben 73,427 134,389 — 1.83

Obersee összesen.

Hónap	Halak kg.-ban	Érték fr.-ban	Résztvevő halászok	1 kg. halhús átlagos értéke
Január	861	835	32	0.97
Február	1,232	1,397	35	1.13
Márczius	1,576	2,069	39	1.31
Április	3,083	5,888	52	1.90
Május	11,619	22,082	74	1.90
Június	18,598	35,320	93	1.89
Július	14,286	35,066	84	2.45
Augusztus	9,264	14,547	61	1.57
Szeptember	9,785	14,458	64	1.47
Október	8,764	12,566	62	1.43
November	6,133	8,475	59	1.38
Deczember	16,823	23,409	64	1.39

1914. évben 102,024 176,112 — 1.72

Untersee.

Hónap	Halak kg.-ban	Érték fr.-ban	Résztvevő halászok	1 kg. halhús átlagos értéke
Január	333	471	16	1.41
Február	1,237	1,614	28	1.30
Márczius	2,009	2,458	34	1.22
Április	3,023	3,864	36	1.27

Hónap	Halak kg.-ban	Érték fr.-ban	Résztvevő halászok	1 kg. halhús átlagos értéke
Május	4,200	5,737	31	1.36
Június	2,086	3,222	29	1.54
Július	1,218	2,040	18	1.67
Augusztus	3,270	4,295	30	1.31
Szeptember	5,560	6,985	33	1.25
Október	4,203	4,784	31	1.14
November	5,835	7,403	36	1.27
Deczember	11,568	14,176	24	1.22

1914. évben 44,541 57,049 — 1.28

Obersee és Untersee összesen.

Hónap	Halak kg.-ban	Érték fr.-ban	Résztvevő halászok	1 kg. halhús átlagos értéke
Január	1,194	1,306	48	1.09
Február	2,469	3,011	63	1.22
Márczius	3,585	4,527	73	1.26
Április	6,106	9,752	88	1.59
Május	15,819	27,819	105	1.76
Június	20,684	38,542	122	1.86
Július	15,503	37,106	102	2.39
Augusztus	12,534	18,842	91	1.51
Szeptember	15,345	21,443	97	1.39
Október	12,967	17,350	93	1.34
November	11,968	15,878	95	1.32
Deczember	28,391	37,585	88	1.32

1914. évben 146,565 233,161 — 1.29

Rendkívül érdekes követni, hogy a bódeni tó halászati üzemének jellegzetes sajátosságai miképp tükröződnek vissza ezen számszerű táblázatban és hogy különösen a rendestől eltérő 1914-es halászati esztendő lefolyása miképp jut itt kifejezésre. K.

(Folyt. köv.)

A magyar halászat szakirodalma.

Irta: Vutskits György dr.

(Folytatás.)

605. *Leidenfrost Gyula*: Halászat az Ural-folyón és a Káspai tavon. I. l. XII. évf. 1910/911. 17. sz. p. 135.

606. — Dán halászati főiskola. I. l. XII. évf. 1910/911.

607. — Mótóros halászat a Quarnerón. I. l. 1910/911. XII. évf. 14. sz. p. 110—112., 15. sz. 118—119., 16. sz. 124—126.

608. — A Csendes- és az Indus-occeán maradékfaunája. Állatt. Közl. X. k. 1911. p. 101.

609. — Időszakos változások az Adria faunájában. (Steuerer A. szerint). I. l. X. k. 1911. p. 148.

610. — Közép-Európa édesvízi halai. (Vogt C. és Hofer Brunónak könyvismertetése) I. l. X. k. 1911. p. 163.

611. — A *Coregenus* alakkörének új tagja. (Thienemann A. nyomán.) I. l. X. k. 1911. p. 219.

612. — Mérgező növények a halászat szolgálatában. Természettud. Közl. 43. k. 1911. p. 573.

613. — Tengeri halászatunk fejlődése. I. l. 43. k. 1911. p. 827.

614. — Pörölyczápa a Quarneróban. I. l. 43. k. 1911. p. 146.

615. — Új *Coregonus* alak Halászat. XIII. évf. 1911/12. 7. sz. p. 52—54.

616. — Magyarország és a tengeri kutatások a magyar partokon. I. l. XII. évf. 13. sz. p. 116—118. 14. sz. p. 128—129.

617. — Kis-Ázsiai halak. Állatt. Közöny XIV. évf. 1912. p. 126.
618. — Új adatok az Adria faunájának ismeretéhez. (Stiassny G. Schröder B. Steuerer A. nyomán). I. I. XIV. évf. 1912. p. 85.
619. — Az óceán biológiája. (Richard nyomán). I. I. XIV. évf. 1912. p. 153.
620. — A római nemzetközi halászat munkálatai. Halászat. XIV. évf. 1913. 15. sz. p. 169—172.
621. — Adriánk halászata. (A „Nekton Halászati Társaság.” I. I. XVI. évf. 1915. 15. sz. p. 151—154.
622. — Pistioacaen halmaradványok magyarországi barlangokból. I. I. XVI. évf. 1915.
623. — Pleistocaen halmaradványok a magyarországi barlangokból. Természettud. Közl. 47. k. 1915. p. 602.
624. *Lendl Ado f dr.*: Halászati kiállításunk Párisban. Halászat I. évf. (Természet III.) 24. sz. p. 99—100.
625. — A halak kítőméséről. Természettud. Közöny. 25. k. 1893. p. 651.
626. — Szerkesztette „A halászat” című szaklap I—III. (1899/900—1901/902.) évfolyamait, mint „A Természet” III—V. kötetének melléklapját.
627. — Sajátságos tengeri halak. Halászat II. évf. 1900/1. 24. sz. p. 165—168.
628. *Lengyel István*: Névjegyzék és tárgymutató a k. m. természettud. társulat. 1845 től 1883-ig megjelent folyóiratához. Budapest, 1884.
629. *Lenhossék Mihály*: Beobachtungen an den Spinalganglien und dem Rückenmark von Pristiurus-embryonen. Anatom. Anzeiger. VII. 1892. p. 519—539.
630. *Leunis Johannes dr.*: Siphnopsis der Naturgeschichte des Thierreiches. Hannover. 1860. p. 343—409.
631. — Synopsis der Thierkunde. III. Aufl. Umgearbeitet von Dr. Hubert Ludvig. Hannover, 1883.
632. — *Lindmeyer Antal*: A köszénkátrány hatása a halakra és néhány gerinczelenre. Halászat. X. évf. 1908/09. 24. sz. p. 192—193. (Dr. Hein W. után.)
633. — A szennyvizek fertőtlenítése és a halászat. I. I. XV. évf. 1914.
634. *Lovassy Sándor dr.*: Rák a Balatonban. Természettud. Közl. 42. k. 1910.
635. — A koczkás sikló halpusztításának különös módja. Természettud. Közl. 45. k. 1913. p. 214—215.
636. *Lőrinczy Jenő*: A dinamit értékesítésének szabályozása és ellenőrzése. Halászat. XII. évf. 1910/11. 11. sz. p. 81—83.
637. *Maidinger Jecones*: Icones piscium Ausztriae Wienae 1785—1794.
638. *Malesevits Emil*: Losoncz faunája, vagyis 1876. év őszétől az 1891. év végéig talált és meghatározott állatfajok rendszeres felsorolása és fauna jellemzése. A losonczy m. kir. állami főgimn. Értesítője. Losoncz, 1892. p. 19—20.
639. *Margó Tivadar dr.*: Budapest és környéke állattani tekintetben. A magyar orvosok és természetvizsgálók XX. nagygyűlése emlékeül szerkesztették Dr. Gerlóczy Gyula és Dulácska Géza. Budapest, 1879. p. 307. és 332—337.
640. — Adatok az ausztráliai Ceratodus ismeretéhez. Math. és Természettud. Értesítő. XII. k. 1894. p. 156—163.
641. — Studien über Ceratodus; ein Beitrag zur Morphologie und Physiologie der Dipneusten. Vorläufige Mittheilung. Math. und Naturwiss. Berichte aus Ungarn. XII. 1895. p. 195—207.
642. — Etudes sur le Ceratodus. Contribution à la Morphologie et Physiologie des Poissons Dipneustes 1895. A fenti dolgozat francia kiadása,
643. *Marienburg L. I.*: Geographie von Siebenbürgen, Hermannstadt, 1813. p. 62—63.
644. *Marosi Károly*: A halászat fejlesztésének eszközei. Halászat. 1904/05. 4. sz. p. 25—28.
645. *Marsilius A.*: F. com. Danubius Pannonico-Mysicus Tom. IV. Hagae Comitum, Amstelodami, 1726.
646. *Matasovits P.*: Pisztráng a Csorbai tóban. Természettud. Közl. 1887. 35. évf. p. 307.
647. *Matisz János*: A Quarnero gerinczesei és lebegő állatvilága. Földrajzi Közl. XXVI. 1898. p. 326—347.
648. *Matisz Giovanni*: I vertebrati a la forme galeggianti vel Quarnero. Bolletino del Club. die Scienze Nat. Fiume. IV. 1899. p. 25—59.
649. *Matisz János*: Fiume és a magyar-horvát tengerpart. Halak. p. 420—446. A Karszt lejtő és a tengerpart. p. 405. (Dr. Sziklay — Dr. Borowszky.)
650. *Maucha Rezső dr.*: A halak és más vízi szervezetek mérgező hatásáról. Halászat. XI. évf. 1909/10. 1. sz. p. 5—7.
651. — A pisztrángokra kiköltésének újabb módjairól. I. I. XI. évf. 1909/10. 9. sz. p. 67—68.
652. — A halak oldalszervének élettani szerepe. I. I. XI. évf. 1909/10. 10. sz. p. 76.; 11. sz. p. 86—88.
653. — *Maucha R. dr.* és *Unger Emil dr.*: Németországi halbiológiai állomások. (Tanulmányi jelentés.) I. I. 1909/10. évf. 20. sz. p. 158—159.; 21. sz. p. 166—167.
654. *Maucha R. dr.*: Egy és más a halak okserű takarmányozásáról. I. I. XII. évf. 1910/11. 3. sz. p. 18—20.
655. — Haltartók élő halak tartására. I. I. XII. évf. 1910/11. 11. sz. p. 85—86.
656. — A víz oxigéntartalmának meghatározásáról. I. I. XIII. évf. 1911/12. 8. sz. p. 61—62.
657. — Tengerkutató expedíció. I. I. XV. évf. 1914. 9. sz. p. 107.
658. *Maucha Rezső* és *Répássy Miklós*: Adatok a halak oxigénszükségletéhez. I. I. XVI. 1915. 13. sz. p. 125—128.
659. *Maucha R. dr.*: A halpusztulások és azok okának kiderítésénél követendő eljárás. I. I. XVI. évf. 1915. 3. sz. p. 27—29.
660. *Medić M.*: Ihtioske biljeske. Prestampano is CXXXVI. knjiga Rad. jagoslavenske akademije znanosti i umjenosti. Zagreb, 1896.
661. — Bodorka I. I. Knjiga CXXXV. p. 199—208. Zagreb, 1898.
662. *Méhely Lajos dr.*: Még egy hang a magyar zoológia érdekében (vizontválasz Dr. Vangel Jenő válaszára). Budapest, 1900. p. 34—35.
663. — Herman Ottó emlékezete. Természettud. Közl. XLVII. 1915. p. 74—90.
664. *Méry Etel*: A megye állatvilága. Győr megye és város egyetemes leírása. A magyar orv. és természetvizsgálók. 1874. Győr városában tartott XVII-ik nagygyűlésének emlékére. Budapest, 1874. p. 143—146.
665. *Metzli Camil*: Tenyészüllők szállítása nagy távolságra. „Halászat”. XIII. évf. 1911/12. 28. sz. p. 266—267.
666. — Az iharosi tógazdaság halászati eredménye. I. I. XIV. évf. 1912/13. 3. sz. p. 25—28.; 4. sz. p. 37—38.
667. *Migazzy Vilmos*: Hazai halászatunkról és haltenyésztésünkről. Különlenyomat a Magyar Föld. 1882. évi 33. számból.
668. *Miskolczi Gáspár*: Egy jeles vadkert stb. 1767. Franzius Farkas könyvének magyar fordítása. 1767.
669. *Mitterpacher Ludovicus*: Primae lineae historia naturalis in usum gymnasiorum Regni Hungariae et regnorum eidem adnexorum. Budae, 1808.

670. *Mocsáry Sándor*: Harcsaférgek Győr mellett. Természettud. Közl. VII. k. 1875. p. 409.

671. — Adatok Zemplén és Ung megye faunájához. Budapest, 1875. Math. Természettud. Közl. A Magyar Tud. Akadémia kiadványa. XIII. k. 5. sz. p. 131—185.

672. — Adatok Bihar megye faunájához. I. I. 10. k. p. 163—200. Budapest, 1873.

673. — Adatok Zólyom és Liptó megyék faunájához. I. I. XV. k. 8. sz. p. 223—263. Budapest, 1878.

674. *Mojsisovics Ágost*: Az Osztrák-Magyar Monarchia állatvilága. Fordította Pászlawszky József. Az Osztrák-Magyar Monarchia írásban és képen. Bevezető kötet 8—11. füzet. Budapest, 1887.

675. — Das Thierleben der österreichischen-ungarischen Tiefebene. I. I. p. 43. 1887.

676. — Über eine auffällige (neue) Varietät des *Acipenser ruthenus* L. Sitzungsberichte d. Math. Natur. Classe d. k. Akademie der Wiss. C. I. Bd. I. 1892. Wien. p. 328—330.

677. *Molnár Joannes. Bapt.*: Zoologicon complexum historiam naturalem animalium monumentis inaugurationis regiae universitatis Budensis institutae e decreti formulisque Mariae Theresiae, Budae. 1780. p. 47—51. Miscellanea. tom. XXIV.

678. *Muraközy Endre*: A czinkotai tógazdaság. „Halászat“. 1889/900. 5. sz. p. 17—19.

679. — A halak ellenségei az állatvilágból. „Köztelek“. VIII. 1898. II. félv. p. 890—891.

680. — Pisztrángtenyésztés. „Halászat“. II. évf. 1900/01. 2. sz. p. 7—9.; 5. sz. p. 25—27.; 7. sz. p. 41—43.; 9. sz. p. 53—55.; 11. sz. p. 69—72.; 14. sz. p. 93—95.

681. — Ráktenyésztés tavakban. I. I. 1900/01. II. évf. 21. sz. p. 144—145.

682. — Ártézikutak a halasgazdaságokban. I. I. 1900/901. II. évf. 22. sz. p. 152—153.

683. — Halászatunk a statisztika szemüvegén. I. I. III. évf. 1901/02. 1. sz. p. 2—4.

684. — A folyók holt ágainak halászata. I. I. 1901/02. évf. III. 8. sz. p. 56—58.

685. — A salmonidaivadék táplálása és felnevelése. Írta: Dr. Steuerer L. I. I. III. évf. 1901/02.

686. — A házi halastavak I. I. 1901/02. III. évf. 13. sz. p. 95—97.

687. — A halastavak trágyázása. I. I. IV. évf. 1902/03. 3. sz. p. 19—21.

688. — A halastavak mélysége. I. I. IV. évf. 1902/03. 22. sz. p. 175—176.

689. — A poprádvölgyi jövőbeli halászatról. Vízügyi és Hajózási Közlemények. 1903. 20. sz. p. 156—157. 21. sz. p. 164—166.

690. — Finnország halászati viszonyairól. I. I. 1904. évf. 35. sz. p. 276—278.

691. — Fogassüllő a szíkes tavakban. I. I. XVI. évf. 1906. 18. sz. p. 141—142.

692. — Znióváráljai halasgazdaság. I. I. 1907. 19. sz. p. 147—148.

693. — A heringhalászat. 14. sz. p. 102—104. I. I. 1901/02. III. évf.

694. — Országos Halászati Egyesület. I. I. 1901/02. III. évf. 14. sz. p. 106—107.

695. — A ponty válfajairól. I. I. III. évf. 1901/02. 16. sz. p. 120—122.

696. — A halivadék ellenségei. III. évf. 1901/02. 18. sz. p. 131—134.

697. — A pontyos tavak mellékhalai. I. I. III. évf. 1901/02. 21. sz. p. 156—157.

698. — A pisztrángos patakok népesítése. I. I. IV. évf. 1902/03. 7. sz. p. 51—52.

699. — A titkár jelentése az egyesület múlt évi tevékenységéről. IV. évf. 19. sz. 152—153. I. I.

700. — Halászati haszonbérjövendelmek Tiszántúli folyóinkon. I. I. IV. évf. 1902/03. 21. sz. p. 166—167.

(Folyt. köv.)

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdések.

6. A vadgesztenyét lehet-e s mi módon halletetésre felhasználni? K. L.

Feleletek.

6. A vadgesztenyét eddig bizony legfeljebb csak szarvas etetésére szokták minálunk használni. Pedig ez a gyümölcs keményítőben és fehérjében, tehát a mi a tápérték szempontjából döntő, gazdag s elég nagy mennyiségben volna is gyűjthető. Takarmányul való felhasználását legfőképpen *keserősége* akadályozza. De ettől könnyű megszabadítani, a mint azt *Rotschnek Jenő dr.* a „Természettudományi Közlöny“ f. évi 9—10. számában előadja („Iparilag értékesíthető hazai növények“ 333. l.). A magvakat össze kell zúzni és 1°/o-os hamuzsíroldattal, utána pedig tiszta vízzel felfőzni s a levet leönteni; ily módon a pép megszabadul a keserű íztől, szárítással konzerválható és kitűnő takarmányanyag. *Rotschnek dr.* szerint az érett vadgesztenye általában 42°/o keményítőt, 9°/o cukrot, 5°/o nyers proteint és 2^o5^o/o olajat tartalmaz. A halletetésre nálunk annyira használt tengeri 10^o1^o/o nyers proteint tartalmaz és 68^o6^o/o szénhidrátot. Ha azonban kétszer annyi volna is csak a vadgesztenyéből egyenértékű vele, mégis kifizethetné magát az azzal való etetés, mert hiszen a nyers magvakhoz úgy szólván ingyen lehet hozzájutni. Nagyon érdemes volna tehát próbát tenni vele s megtudni, mibe kerül a keserűségétől való megfosztás, mert véleményünk szerint anélkül aligha ízlenék a halaknak, illetőleg a pontyoknak, mert bizonyára csak azokra gondolt kérdésében.

TÁRSULATOK. EGYESÜLETEK.

Országos Halászati Egyesület.

Meghívó.

Az Országos Halászati Egyesület 1916. évi június hó 16-án (pénteken) d. u. 6 órakor az Országos Erdészeti Egyesület hivatalos helyiségében (V., Alkotmány-utca 6. sz., II. e.) tartandó

választmányi ülésére

az alapszabályok 10. §-a alapján t. Címet tisztelettel meghívom.

Budapest, 1916. évi június hó 3-án.

Báró Tallián Béla s. k.
elnök.

Tárgy: Folyó ügyek.

Az Országos Halászati Egyesület alapszabályai

Az egyesület címe és székhelye.

1. §.

Az egyesület címe: Országos Halászati Egyesület; székhelye: Budapest.

Az egyesület célja.

2. §.

Magyarország halászatának fejlesztése és felvirágoztatása. Ezen cél érdekében az egyesület:

- a) közreműködik a haltenyésztés, az okszerű óvás és védelem, valamint a halértékesítés szervezésében;
- b) terjeszti a szakértelmet azzal, hogy szaklapot és szakkönyveket ad ki, előadásokat és tanfolyamokat tart;
- c) halászati kiállításokat rendez;
- d) alkalmi gyűléseket szervez egyes, a halászatot érintő fontosabb kérdések megvitatására;
- e) előmozdítja biológiai és halászati kísérleti állomások létesülését; végül:
- f) közreműködik szűkebbkörű halászati egyesületek szervezésében és ezek között állandó kapcsolatot létesít.

Az egyesület tagjai.

3. §.

Tag lehet minden feddhetlen jellemű nagykorú magyar állampolgár, a halászat ügye iránt érdeklődő bármely testület vagy jogi személy. Idegen állampolgárok csak levelező tagokul választhatók meg.

4. §.

A tagok: a) tiszteletbeliek, b) alapítók, c) rendesek, d) levelezők.

a) tiszteletbeli tag az, a ki a hazai haltenyésztés emelése vagy az egyesület érdekeinek előmozdítása körül oly kiváló érdemeket szerzett, hogy ezek folytán a közgyűlés által ilyenül megválasztott;

b) alapító tag az, a ki az egyesület pénztárába egyszer és mindenkorra legalább 100 K összeget befizet;

c) rendes tag az, a ki három éven át évi 6 K tagsági díj fizetésére magát kötelezi;

d) levelező tagokká a magyar korona országain kívül lakó kiváló szakemberek választhatók.

A tagok jogai és kötelességei.

5. §.

Az egyesület közgyűlésein, szakosztályain, országos értekezletein megjelenhetnek, véleményyt nyilváníthatnak, indítványt tehetnek, szavazataikkal a határozatok létrejöttéhez hozzájárulnak.

A tagságot a közgyűléseken a legutóbb esedékessé vált rendes tagsági díj lefizetésére vonatkozó jegy igazolja. A szavazati jog csak személyesen gyakorolható és másra át nem ruházható. Testületek egy megbízottjuk által gyakorolják jogait.

Az alapító és rendes tagok felvételéről a választmány egyszerű szavazással határoz a titkárság előterjesztése alapján.

A tiszteleti és levelező tagok csak rendes közgyűlésen és pedig a választmány véleményes jelentése alapján választhatók meg. A levelező tagok a közgyűlés tanácskozásain résztvehetnek, de szavazati joggal nem bírnak.

A tagok az egyesület hivatalos közlönyét ingyen kapják.

Tagsági díjfizetés.

6. §.

Minden egyesületi rendes tag tartozik évdíjál az év első negyedében egészben az egyesület pénztárában Budapesten lefizetni. A menyében a tagdíjat a meghatározott időben be nem fizetné, a hivatalos lap küldése a tagdíjhátralékos tag részére beszüntetettik.

Az egyesület összes tagjainak tagsági kötelezettsége mindig azon év január havában kezdődik, melyben tagokul beléptek, illetőleg a belépési nyilatkozatot aláírták.

A tag köteles a kötelezett évek végén esetleges kilépését a harmadik év lejártát megelőzőleg 1 hónappal az elnökséghez intézett ajánlott levélben bejelenteni. Ellenkező esetben újabb 3 évre tagnak tekintik. Pontosán nem fizető tagokkal szemben úgy az esedékessé vált kamatok és alapítványok, valamint a hátralékos tagsági díjakra nézve jogában áll az egyesületnek követelését az általa szabadon választandó bíróság útján behajtani.

A tagság megszűnik.

7. §.

a) A tag halálával, b) ha a tag gondnokság alá vagy csődbe kerül, c) ha a választmány az egyesület érdekében fekvőnek találja tagságának megszüntetését, mert az illető az egyesületnek erkölcsi vagy anyagi kárára van.

Az egyesület igazgatása.

8. §.

Az egyesület ügyeit intézi:

a) a közgyűlés, b) a választmány, c) az elnökség.

A közgyűlés.

9. §.

Az egyesületnek minden jogát a közgyűlés gyakorolja. A közgyűlést az egyesületi elnök vagy az alelnökök egyike hívja össze

és pedig a közgyűlést megelőzőleg legalább 14 nappal meghívó útján a tárgysorozat közlésével.

Minden naptári év első negyedében rendes közgyűlés hívandó össze. Az egyesület 10 tagja azonban jogosítva van az elnökséghez intézendő sajátkezűleg aláírt íven rendkívüli közgyűlés összehívását kérni, melyet az esetben az elnök, vagy az alelnökök egyike összehívni tartozik. A választmány bármikor hívhat össze közgyűlést.

A közgyűlés határozatképes, ha legalább tíz (10) tag jelen van, de ezen 10 tag közé a választmány tagjai be nem számíthatók. Az egyesületi alapszabályok módosítását, az egyesület feloszlását, valamint az egyesületi vagyont eladását vagy megterhelését illető esetekben — a mi a meghívóban feltűnően jelzendő — a határozatképeséghez a tagok $\frac{1}{3}$ -ának jelenléte szükséges.

Ha a közgyűlés a megjelent tagok csekély száma miatt nem volna határozatképes, az elnök a kitűzött tárgyakra nézve 14 napra ismét közgyűlést hív egybe, mely a jelenlevők számára való tekintet nélkül határozatképes. A közgyűlés határozata minden tagra kötelező.

A közgyűlést az egyesület elnöke, vagy az alelnökök egyike vezeti, a jegyzőkönyvet az elnök, a titkár és a két hitelesítő tag írja alá. A közgyűlés szótöbbséggel hozza határozatait; szavazategyenlőség esetén az elnök dönt.

A közgyűlés hatásköre.

a) Az elnök és alelnök, valamint az igazgatóság mindenkor 3 évre és a számvizsgáló-bizottságnak egy évre való megválasztása. A választás felkiáltással vagy egyszerű szavazással történik;

b) a tagok felvételének megerősítése, tiszteletbeli és levelező tagok választása;

c) az évi jelentés és az évi zárszámadás megbírása;

d) költségeloirányzat megállapítása;

e) az alapszabályok módosítása;

f) az egyesületi vagyont megterhelése feletti határozat;

g) az egyesületi tisztviselők és azok alkalmaztatásának megerősítése;

h) az egyesület feloszlata;

i) feloszlata esetén az egyesületi vagyonnak hovaforodítása iránti rendelkezés;

j) tagok indítványai fölötti határozathozatal. (Az indítványok 8 nappal a közgyűlést megelőzőleg írásban nyújtandók be az egyesület elnökségéhez.)

A választmány.

10. §.

Az elnök és alelnök, valamint a közgyűlés által megválasztott húsz (20) választmányi tag együtt képezi az egyesület választmányát. A választmány tagjai három évre választatnak. Ha időközben a tagok számában apadás állana elő, a pótlás iránti választás csak a 3 évi ciklusból még hátralévő időre terjedhet.

A választmányt az elnök vagy helyettese szükség szerint hívja össze. A választmány ülésén az elnök vagy helyettese elnököl. Határozatképes, ha gyűlésén az elnökön kívül legalább 4 tag van jelen. Határozatait szótöbbséggel hozza, egyenlő szavazat esetén az elnök dönt.

A választmány teendője és hatásköre:

a) gondoskodik az egyesület ügyeinek intézéséről;

b) határoz a tagok felvétele és kitörlése felett;

c) előkészíti a közgyűlés határozatainak fentartott ügyeket;

d) végrehajtja a közgyűlés határozatait;

e) kezeli az egyesület vagyont;

f) a közgyűlés által elfogadott költségvetés keretében a pénztári ügyvitelt megállapítja és ellenőrzi;

g) megválasztja az egyesület tisztviselőit.

Az elnökség.

11. §.

Az elnökség áll: az elnökből és két alelnökből. Az egyesületet kifelé az elnök képviseli. Üléseken elnököl, jegyzőkönyveket aláírja. Szavazategyenlőség esetén úgy a választmányban, mint a közgyűlésen az elnök szavazata dönt. Az elnököt minden ténykedésében az alelnökök helyettesíthetik.

Számvizsgáló-bizottság.

12. §.

A pénztári kezelés ellenőrzése céljából a közgyűlés egy évre 3 tagból álló számvizsgáló-bizottságot választ. A bizottságok tagjai megbízatásuk lejártával újra választhatók.

Az egyesület tisztviselői.

13. §.

A választmány ügykörének megfelelőleg alkalmaz tisztviselőket a közgyűlés által megszavazott költségvetés keretében és annak

utólagos jóváhagyásával. A tisztviselők működését és hatáskörét a választmány határozza meg. A tisztviselők közvetlenül az elnökségnek vannak alárendelve.

Az egyesület vagyona.

14. §.

Az egyesület vagyona áll:

a) alapítványok, adományok és hagyományokból. Ezeknek csakis kamatai használhatók fel az egyesület céljaira;

b) az egyesület rendes évi bevételének fennmaradó s a közgyűlés által ide utalt feleslegekből;

c) az egyesület által beszerzett összes leltári tárgyakkól.

Az egyesület feloszlása.

15. §.

Az egyesület feloszlását az alapszabályok 9. §-a értelmében a közgyűlés határozza el. Az egyesület feloszlása esetén az egyesület vagyona, mely különben feloszthatlan és ahhoz a tagok semmiféle jogot nem formálhatnak — mint feloszthatlan alapítvány az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnél helyezendő el, kamatai a tőkéhez csatolandók, mindaddig, míg egy hasonló célú egyesület nem alakul, melynek az összeg, mint alapítvány átadandó.

Kormányfelügyelet.

16. §.

Az esetben, ha az egyesület az alapszabályokban meghatározott célját és eljárást illetően hatáskörét meg nem tartja, a kir. kormány — a mennyiben további működésének folytatása által az állam, vagy az egyleti tagok vagyoni érdeke veszélyeztetnék — haladéktalanul felfüggeszti s a felfüggesztés után elrendelhető, szabályos vizsgálat eredményéhez képest végleg fel is oszlatja, vagy esetleg az alapszabályok legpontosabb megtartására, különbeni feloszlás terhe alatt kötelezi.

Az alapszabályok módosítása, az egyesület feloszlása s ebben az esetben vagyonának hováfordítása ügyében a 9. §-ban előírt módon hozott közgyűlési határozat végrehajtás előtt, úgyszintén a 3. §. d) pontjában megszabott levelező tagok választása kormányhatósági jóváhagyásra szorul.

Budapest, 1916. évi február hó 16-án.

Báró Inkey Pál
alelnök.

51014. szám

II. B. 2. 1906.

Jóváhagyom

Budapest, 1916. évi május hó 15-én.

Báró Ghillány s. k.

Revuczavölgyi halásznai társulat cím alatt Liptó vármegyében új társulat alakult *Luby Pál* vármegyei tb. főjegyző elnökletével Rózsahegyén a május hó 24-én tartott közgyűlésen. A társulat hatásköréhez tartozik a Revucza-patak a Vágba ömlésétől a forrásvidékéig terjedőleg, összes mellékvízeivel együtt, összesen mintegy 194 kat. holdnyi vízterülettel, a hol csupán 4 érdekelt halásznai jogtulajdonos van, nevezetesen Rózsahegy város, a kir. erdőkincstár, az ószádai róm. kath. plébánia és a luzsnai Veszelovszky-Soltész családi közbirtokosság. Az alapszabályok megállapítása után közfelkiáltással megválasztották elnökké: *Horánszky István* rózsahegy-i járási főszolgabíró, alelnök-igazgatóvá: *Schmidt Ferencz* kir. kincstári főerdőmérnököt. Az üzemterv letárgyalásánál a társulati vízterületet négy bérszakaszra osztották, melyek közül a koritnyiczai bérszakaszon vagyis a Koritnyicza patakon a Revuczába ömlésétől a forrásvidékéig terjedőleg és ennek összes mellékvízein a halásznai házi kezelésben való megtartását engedélyezték az üzemtervben megszabott feltételek mellett. A kir. erdőkincstár a saját vizeit eddig is rendszeresen népesítette az ószádai költőházban költetett pisztrángivadékkal, de a kérdéses vízrendszer halásznai gazdaságosabb kihasználására a most alakult társulati keretben az egységes kezelés adja meg a biztos alapot.

(—gh.)

A Szeged-Horgos-Martonos holt tiszai halásznai társulat f. évi május 27-én tartotta évi rendes közgyűlését Szegeden, *Bokor Pál* elnökletével.

Elnök kegyeletes szavakkal emlékszik meg a társulat elhunyt elnökéről, Lázár Györgyről; emlékét jegyzőkönyvben örökítik meg.

A társulat tagjai eddig az évi 2000 K haszonbérből 1 kat. hold vízterület után 4/4 K jövedelmet élveztek.

A társulati vízterület haszonbérlete f. évi április 1-én azonban lejárván, a közgyűlés egyhangúlag a házi kezelést határozza el s annak keresztülvitelére felkéri Szeged városát, mint a legnagyobb érdekelt birtokost. Egyben megállapítja az 1916. évre nézve a kifogott halak piaci árát a következőkben:

			kg.-ként
Süllő	1 kg.-on felül	---	4.— K
"	1 " alul	---	3.— "
Harcsa	1 " felül	---	3:50 "
"	1 " alul	---	3.— "
Csuka	2 " felül	---	3.— "
"	2 " alul	---	2.— "
Ponty	1 " felül	---	2:50 "
"	1 " alul	---	1:50 "
Kárász	}	---	1:50 "
Keszeg		---	

A holtág halásznait részben halászokkal végeztetik s arra nézve az elnökség árverést tűz ki.

Az 1916. évre vonatkozólag a költségelőirányzatot 10,000 K bevétellel és 2500 K kiadással állapították meg, a várható tiszta jövedelem, mint maradvány, tehát 7500 K-ra irányoztatott elő.

Elnökké megválasztott: *dr. Somogyi Szilveszter*, alelnökké: *Bokor Pál*, igazgatóvá: *Völgýessy Ferencz*.

Szatmármegyei Felsőszamosi halásznai társulat cím alatt új társulat alakult Szatmár-Németiben május 31-én tartott közgyűlésen. A társulat kötelékéhez a Szamos folyónak Pálfalva nyugoti határától Iloba és Barlafalu keleti határáig terjedő szakasza tartozik, úgyszintén az ezzel állandó összeköttetésben levő összes mellékágak, együttesen mintegy 1540 kat. holdnyi vízterülettel. Az érdekelt halásznai jogtulajdonosok a közgyűlésen panaszkodtak a rendkívüli mértékben elharapított orvhalászat miatt, mely a különben értékes halakat termő vízterület kíméletlen zsarolása mellett azoknak teljes elértéktelenedésére vezetett; panaszkodtak a mederveviszonyok rendezetlensége miatt is, a mennyiben a szabályozott folyószakaszokon hal alig tartózkodik, a kanyarokban és zátonyos részeken pedig a rengeteg sok árvízi hordalék és kiálló tuskók miatt hálóval halásznai nem lehet. Ezeken az utóbbi helyeken állítólag most is van szép halállomány, de ennek kifogásához a különleges felszerelés mellett még gyakorlati szakértelem is szükséges. Az alapszabályok megállapítása után egyhangúlag megválasztották elnökké *Böszörményi Emil dr. szatmárnémeti-i ügyvéd* és földbirtokost, alelnökké *Tóth Móricz* patóházai földbirtokost, igazgatóvá *Peleskey Pál* szamoskrassói ny. jegyzőt és végül választottak 12 választmányi tagot.

(—gh.)

VEGYESEK.

Vizeink és tógazdaságaink gyakorlati irányú vizsgálata. A földművelésügyi miniszter úr f. évi május hó 15-én kelf 50,880. sz. rendeletével megbízta *dr. Unger Emil*t, a m. kir. halélettani és szennyvíztisztító kísérleti állomás asszisztensét, hogy a Duna folyamán Budapest

környékén megindított biológiai vizsgálatokat folytassa. A mennyiben azonban ezen kutatásoknak — a mint azt a miniszteri rendelet kifejezi — nem az egyes ritkábban előforduló halféleségek megállapítása, mint inkább azon kapcsolatoknak a felderítése ad gazdasági jelentőséget, mely a vízmeder nyújtotta természetes táplálék mennyisége és minősége, meg az ott tömegesen előforduló és gazdaságilag értékes halféleségek életmódja és elterjedése között fennáll, az említett kutatásokat ezen gyakorlati cél szolgálataiba kívánja állítani. Minthogy pedig a *tógazdaságoknál* is bőven kínálóznak olyan kérdések, a melyek lehető gyors és tüzetes biológiai vizsgálatra szorulnak, az ez irányban való gyakorlati munkálkodás lehetővé tétele végett *dr. Unger Emil* egyidejűleg szolgáltatáttelre az *Országos Halászati Felügyelőséghez* osztatott be.

Az általános tilalom alsó szintájú vizeinken f. hó 10-én megszűnt. A halászat ismét megkezdődik tehát folyóvizeinken is s így a halpiacon remélhetőleg bizonyos könnyebbülés fog beállani.

A pontyok ivása a tógazdaságokban, hozzánk érkezett hírek szerint, mindenfelé kedvező volt. A zsenge ivadékot a kis ivótavakból nagyrészt át is helyezték már a növesztőtavakba. Az idei évben tehát remélhetőleg nem fogjuk érezni a népesítésre szükséges ivadék hiányát.

Harcasereg a nagy Tiszában. Tizenhét éve, hogy a szolnoki Tiszát figyelem; láttam már sok harcsát benne, de csak őszkor, a mikor a víz lepadt és az úgynevezett tiszaverések (törések) alkalmával néha egy pár óra alatt is sok harcsát fognak. Egyszer 33 métermázsát szedtünk ki a legkülönbözőbb nagyságban 1 kg.-tól 65 kg.-ig. Azonban annyit, mint most tavaszszal, még nem láttam. Megjövendöltem már ezelőtt vagy 10 héttel, hogy ha ez a nagy árvíz, a mely 20 év óta nem volt, elvonul, mily sok hal lesz a Tiszában. Jövendölésem csakugyan beteljesült. Azokról a helyekről, a melyekhez halász nem férhetett, a nagy vízzel kibujtak a harcsák és most, a második árvízzel, úgy bolyongtak az ártereken, hogy némely halász egy este csapóhoroggaló darabot is fogott; néhány nap alatt összesen 100 darabon¹ felül fogtunk, a kisebbeket nem számítva, csak az 5 kilón felülieket. Azonban sajátságos, hogy 30 kilón felüli alig akadt, 2 drb 33 kilós volt, a többi mind, vagyis a legtöbb 10 és 27 kiló között volt. A mint hallottam, Szegeden is jó harcsafogások voltak.

A katonaság is vett vagy 10 métermázsát; nagyot meg voltak elégedve. Azt mondták, hogy ebből egy kiló többet ér, mint a tengeri halból egy vagon! Akadt itt azonban más hal is, pl. ponty 9—10 kg.-os, süllő is ilyen nagyságú; ezeket többnyire versék fogták. Most már teljes apadóban van a víz; de azért a legtöbb harcsa és ponty már ívott és még számíthat minden ártér nagymennyiségű kimaradt halra. Feltűnő, hogy a 60 kilós harcsák nem mutatkoztak; máskor, pünkösöd előtt mindig fogtunk 4—5 drbot 60 és 100 kg. között. Ilyenekből nem láttunk egyet sem, a szomszéd határakban sem. Mert a szomszédban csak úgy fogdosták a harcsákat, mint mi. Hátha még a sok ügyes, hadbavonult halász itt lett volna, kimondhatatlan, a mit foghattunk volna. *St.*

Harcztéri pisztrángok. Egyik olvasónk kapta a következő érdekes levelet: „Hogy hol vagyok, azt nem írhatom meg; csak annyit, hogy felségesen szép a vidék, néhol 3800 méter magasságban vagyunk! A halászat pedig mesés. E napokban itt volt Lipót Szalvátor főherceg úr és az étkezéshez halra volt szükségünk. Kiküldtünk egy halász katonát; az első nap horoggal néhány óra alatt 22 drb, másnap 35 drb és negyednap 28 drb pisztrángot hozott. Volt közte kékpettyes, piros pettyes, azután nagy fajta, sárgapettyes, úgynevezett saibling; a legnagyobb fajta pedig olyan fehéres színű. A halászati jog egy kapitányé, a ki nem igen törődik az egészszél, pedig a terület igen nagy. Ha a jó Isten haza segít, majd elmondok sok mindent a halászatról; addig mindent feljegyzek, mert e vidékre te halandó „czibil“ úgysem jöhetsz, őszinte barátod stb.“

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

L. S. Szabadka. A panasztal halászatra vonatkozó közelebbi helyi viszonyokat nem ismerjük s így határozott véleményt nem mondhatunk. Különbben most már várják be a bírósági eljárás eredményét. Ha a panaszlottak tényleg halászejeg nélkül halásztak s abban az időben tilalmazott halat fogtak, pl. pontyot, akkor a közgazgatási hatóságoknak is el kell őket kihágásban marasztalnia; jelentsék tehát ott is fel az orvhalászokat és ha az ítélet nem volna megfelelő, *fellebbezzék* azt meg, esetleg másodfokban is, hogy döntés végett felkerüljön a földművelésügyi minisztériumhoz.

Tógazdaságok figyelmébe!
Veszek több ezer métermázsá élő pontyot, czompót, kárászt stb.
ZIMMER FERENCZ halászmester, cs. és kir. udvari szállító **BUDAPEST**, Központi vásárcsarnok. Telefon: 61—24.

A SÁRDI TÓGAZDASÁG

Levélcím: Tógazdaság Sárd.

Sürgőnycím: Tógazdaság Kiskorpád.

Vasutállomás: Kiskorpád.

Őszi és tavaszi szállításra elad 1—2—3-nyaras javított wittingaui pontyot és anyapontyot, bajorországi aischgründli 1—3-nyaras és anyapontyot, japánpontyot (higo), aranyorfát, naphalat, amerikai törpeharcsát, 1—4-nyaras tavi czompót, fogassüllőt, megtermékenyített fogassüllőikrát és minden egyéb tenyészhalat.

A tógazdaság kizárólag csak tenyészhalat termel.
 Árjegyzékkel szolgál a Tógazdasági Intézőség Sárd és dr. Hirsch Alfréd Budapest, Klotild-palota.